

De Hogesnelheidslijn is in een tunnel onder zijn land terecht gekomen. Verder ziet melkveehouder **Paul Verkleij** meer nadelen dan voordelen in het Natura 2000-gebied 'De Wilck', waaraan zijn bedrijf grenst. De kleine zwaan, waar het allemaal om begonnen is, laat zich al jaren niet meer zien.

In de ban van de

FOTO'S: EGBERT JONKHEER

Paul Verkleij (met dochter Marije) is melkveehouder. Zijn bedrijf grenst aan Natura 2000-gebied De Wilck.

Aan het einde van een doodlopende weg in Hazerswoude, midden tussen de weilanden, staan twee vrijwel identieke woonhuizen met een koeienstal en werktuigenloods erachter. Op deze plek melkt Paul Verkleij in maatschap met zijn oom 115 koeien en houden zij 30 schapen. Zijn oom en zijn vader bouwden de boerderij in 1983, na een ruilverkaveling. Direct om het bedrijf ligt een huiskavel van 48 hectare en ook de overige 27 hectare ligt mooi dichtbij.

“Koeien zijn er sowieso. Of de kleine zwanen terugkomen is nog maar de vraag.”

Hun land grenst aan het vogelreservaat 'De Wilck', dat sinds kort is aangewezen als Natura-2000-gebied. Het werd tijdens dezelfde ruilverkaveling aangelegd en is in handen van Staatsbosbeheer. Het bestaat uit nat en vochtig grasland en er kronkelt een stroompje door: de Slingerwetering. Het gebied werd destijds aangewezen als vogelrichtlijngebied omdat tijdens tellingen kleine zwanen werden waargenomen. De zeldzame watervogels kwamen vanuit de omgeving naar De Wilck toe om voedsel te zoeken. Ook zitten er veel smienten en weidevogels.

Staatsbosbeheer verhuurt een deel van het gebied aan veehouders in de buurt en werkt daarbij volgens het zoge-

naamde mozaïekbeheer. Er gelden verschillende maaidata en sommige percelen worden alleen begraaasd door koeien of schapen. De familie Verkleij huurt 5 hectare grasland om er hooi te winnen. Paul: “We gebruiken het hooi om structuur in het rantsoen te krijgen. Een deel van het land mogen we na 1 juli maaien, een ander deel pas na 15 juli. Normaal gesproken is het prima spul maar dit jaar zit er wat minder prik in omdat er al weer nieuw gras begon te groeien.”

Pitrusen en distels

Op zich is Paul goed te spreken over de samenwerking met Staatsbosbeheer. In een jaar waarin de jonge vogels het nest al vroeg hebben verlaten, mag de maaimachine best wat eerder het gras in. Zo praktisch zijn de beheerders wel. Maar de meerwaarde van het gebied voor de natuur ziet hij niet zo. “Bij ons op het land zitten in ieder geval veel meer weidevogels. Mijn vader en mijn oom zijn altijd fanatiek bezig met het markeren van nesten. Dat doen ze samen met de natuurvereniging, die hier heel actief is. Ik bemoei me er niet zo mee, maar ik vind het wel mooi. Ook doen we aan slootkantenbeheer, waarbij we bepaalde plantensoorten proberen terug te krijgen door bijvoorbeeld wat minder diep uit te maaien.”

Het natuurgebied De Wilck is volgens hem vooral aan het verruigen. In de weilanden groeien steeds meer pitrusen en distels. Staatsbosbeheer moet deze planten zelfs al pleksgewijs bestrijden. “Het voedsel halen de vogels bij ons op het land. Blijkbaar kan zo'n gebied niet bestaan zonder de wat rijkere graslanden uit de reguliere landbouw,” constateert Paul.

De druk op de agrarische percelen neemt toe. Er komen ieder jaar meer ganzen op het gebied af, vooral sinds Staatsbosbeheer een plas heeft gegraven. De ganzen vinden rust in het natuurgebied en komen op de naburige percelen hun eten zoeken. Behalve dat ze schade doen aan de zode, verdringen ze de weidevogels.

Krampachtig

Het is nog even afwachten wat het stempel 'Natura 2000' gaat betekenen. De precieze grenzen van het gebied staan nog niet vast en over het beheerplan moet de eerste vergadering nog gehouden worden. Maar Paul is er op voorhand niet gelukkig mee. “Ik ben vooral bang voor starheid. Je moet niet krampachtig bepaalde soorten in stand willen houden. De natuur is nu eenmaal aan veranderingen onderhevig. De kleine zwaan hebben we bijvoorbeeld al jaren niet meer gezien, maar daar wordt ondertussen wel het beleid

kleine zwaan

op afgestemd. Daarnaast ben ik benieuwd welke eisen er komen voor de omgeving. Ik hoop dat eventuele nieuwe regels ons niet zullen beperken bij de verdere ontwikkeling van het bedrijf.”

Dat er zoveel belang wordt gehecht aan De Wilck heeft echter ook een positieve kant. Het heeft er toe bijgedragen dat de hogesnelheidslijn in een tunnel terecht is gekomen. Het traject had anders pal naast het erf van de familie Verkleij gelopen. Aan weerszijden van de boerderij zijn in de verte de uitlopers van twee vluchtschachten te zien. Verder wijst niets erop dat er op dertig meter diepte een spoorlijn loopt.

Koeien naar buiten

Terwijl hij zijn jongste dochter een stuk brood met pinda-kaas in de mond stopt, vertelt Paul over de plannen die hij en zijn vrouw Marsia hebben met het bedrijf. Het moet in ieder geval een gezinsbedrijf blijven en de koeien moeten naar buiten kunnen. Binnen die voorwaarden willen ze uitbreiden. Voorlopig kan dat nog met de huidige stal, want die heeft 140 ligplaatsen.

“Maar als we nog eens willen nieuwbouwen dan hopen we dat dat kan. Het zou jammer zijn als die plannen dan stuk zouden lopen op regelgeving die voortvloeit uit de Natura 2000-aanwijzing.”

Paul verwacht dat zijn collega's in de buurt er net zo over denken. Zodra de inspraakprocedure begint, zal er vanzelf meer aandacht voor komen. Eerst gaan de beleidsmakers met organisaties om tafel zoals LTO, de milieufederaties, provincie en gemeente. Die zien elkaar niet voor het eerst, want er wordt veel gebouwd in de directe omgeving van

Hazerswoude en dan moet daar op een andere plek natuur voor terug komen. Paul is blij om te merken dat dat steeds vaker boerennatuur is. “Eerst lag het accent heel erg op puur natuur, maar men ziet in dat de rol van de boer heel belangrijk is. Ook speelt het feit mee dat burgers graag koeien in de wei zien. Daar moet dan wel de ruimte voor zijn. Het belangrijkste vind ik dat de beleidsmakers die uiteindelijk beslissen, beseffen dat natuurgebieden zoals De Wilck niet kunnen bestaan zonder landbouw. Ik hoop dat ze inzien dat het belangrijk is om voldoende rekening te houden met boerenbelangen. Koeien zijn er sowieso. Of de kleine zwanen terugkomen is nog maar de vraag.” ←

